

Leni Saris

LICIA ZET DOOR

Leni Saris

LICIA ZET DOOR

UITGEVERIJ WESTFRIESLAND

Eerste druk in deze uitvoering 2006

Oorspronkelijke uitgave *Licia zet door*, 1938 ©

Oorspronkelijke uitgave *Mijn naam is Myrthe*, 1967 ©

Oorspronkelijke uitgave *Letters in de lucht*, 1992, 1999 ©

Oorspronkelijke uitgave *Wees mijn gast, speelman*, 1991 ©

NUR 344

ISBN 90.205.2791.6

Copyright © 2006 by 'Westfriesland', Hoorn/Kampen

Omslagillustratie: Reint de Jonge

Omslagontwerp: Van Soelen, Zwaag

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder <.voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever

Het was warm, eigenlijk te warm om te tennissen. De tennisbaan zag er gewoonweg akelig zonnig uit. Helemaal niet aanmoedigend.

Het grootste deel van het clubje jonge mensen in fleurige lichte zomerkleding bepaalde zich ertoe om de aangename rol van toeschouwer te spelen.

„Lieve deugd, waar die twee de moed vandaan halen om zo actief te zijn, begrijp ik niet,” zei Ferna, ze verbeet moedig een geuw. „Het is bijna angstwekkend om Ans en Herman zo onbekommerd in de felle zon rond te zien dartelen. Je verwacht ieder ogenblik dat ze bezwijmd met een zonnesteek neer zullen vallen.”

„Doe niet zo opwekkend, Fer! Ik snap niet waar jij de moed tot zo'n redevoering vandaan haalt,” klonk het uit een tweede stoel.

„Ik begrijp niet waarom we hier gekomen zijn,” verhief Hennie haar stem. „Zeg Fer, Hans had eigenlijk gelijk om weg te blijven.”

Ferna maakte een beweging met haar racket. „Maak je niet benauwd, lieve kind, ik verzeker je dat Hans nog wel komt, al is het misschien niet om te tennissen.”

Ze keek voorzichtig naar Licia van Marle, om te zien welke uitwerking haar woorden hadden. Maar Licia had blijkbaar niets gehoord. Ze lag in haar stoel voor zich uit te staren, zeker met haar gedachten niet op het tennisveld.

Een nieuwaangekomene bleef even glimlachend kijken naar de luie groep op het enige schaduwrijke plekje.

„Wat is dat hier voor een zwijgende, luie bijeenkomst?” Ze hadden hem noch horen, noch zien komen.

„Hans! Wat ben je schandelijk laat. Was het de moeite nog om te komen?”

Even werd de stemming wat levendiger, maar lang duurde dat niet.

Hans' ogen zochten over al die hoofden Licia, die op het ogenblik zo in zichzelf gekeerd scheen. Heel anders dan de lachende, vrolijke Licia, die zij gewoon waren. Ze leek nog zo'n kind met haar grote lichtbruine ogen en een krans van heel kort krullend blond haar.

Meer dan een vrolijk, lachend kind, verwend en zonder zorgen

was ze ook niet. Toch kon iemand die dieper zag dan de oppervlakte de laatste tijd een kleine verandering merken in haar gedrag. Het was alsof die zorgeloze vrolijkheid niet meer zo echt van binnenuit kwam.

„O, Licia, schone jonkvrouw, in gepeinzen verzonken? Het is overigens te warm om te denken,” zei hij, nadat hij zich handig tussen de kris en kras verspreid staande stoelen had gewrongen en naast haar in een stoel was neergevallen.

Licia keek op, ze vertoonde twee rijen verblindend witte gelijke tanden in een vrolijke lach, er vielen opeens diepe kuiltjes in haar wangen.

„Zo ken ik je beter,” gaf hij tevreden toe, „dat is je gewone gezicht. Jij moet niet zitten peinzen als een groot mens.”

„Je bent een dwaas joch en je zeurt,” zei Licia, „ik kan heus ook wel zorgen hebben. Weet je, mijn leven is zo geheel en al zon dat zelfs de allerkleinste schaduw me angstig maakt.”

Haar eigenaardige, donkere stem, die zo heel anders klonk dan de schelle geluiden van de andere meisjes, klonk aarzelend, alsof ze zelf verbaasd was over haar woorden.

„Jouw stem zou ik overal bovenuit herkennen,” beweerde Hans.

Licia fronste de wenkbrauwen en ongeduldig zei ze: „Ja, zo zijn jullie nou! Van de hak op de tak springen. Hans, ik wou je wijzer hebben. Wees toch niet zo... zo... hè, ik weet het zelf niet. Ik had niets moeten zeggen.”

Achter haar riep Ferna: „Li, geen ruzie maken! Vertel me liever eens of je op het feest van Jos komt, volgende week. Ja toch zeker?”

„Ja, als er niets tussen komt,” zei Licia onzeker.

„Wat zou ertussen komen?” informeerde Ferna verbaasd.

„Och, dat weet ik zelf niet,” gaf ze vaag ten antwoord. Ze lachte weer en schudde alle zorgen van zich. Misschien maakte ze zich wel voor niets angstig, dacht ze optimistisch. Ze sprong op.

„Wie heeft er nog moed om te spelen, jij, Ferna?”

Ze tikte Ferna met haar racket op het hoofd. Met een gillette beschermde Ferna haar keurige kapsel.

„Schei uit! Ik kan niet veel verdragen vandaag!”

„Hoe kom jij eigenlijk aan jouw zotte naam?” vroeg Ferna bemin-

nelijk na een korte stilte.

„Gewonnen uit de loterij,” zei Licia, „het geval zit zo. Officieel is mijn naam Felicia, dat is te mooi voor dagelijks gebruik. Toen begonnen ze me tot mijn grote ontzetting Fee te noemen. Dat klonk zo wee en ik had trouwens op school geen leven meer. Dus bleef er niets anders meer over, dan het nu eens met het laatste stukje naam te proberen en dat klinkt nog al kordaat.”

„Veel bijzonders is het niet.” Ferna haalde haar neus op, ze had zo’n kleinerend maniertje om je altijd gauw zo’n vinnig hatelijkheidje toe te duwen, net een speldenprik.

Hans wilde woedend uitvallen, maar Licia, de altijd zachtaardige, die nu eenmaal ruzie verafschuwde, zei sussend: „Je hebt gelijk, hoor Ferna, laten we dat flauwe gesprek maar stoppen, de warmte schijnt een verlamme uitwerking op onze hersens uit te oefenen. Ik ga naar huis. Ik vind het hier te warm en te saai.”

„Ik breng je,” zei Hans direct en hij sprong op.

„In zo’n warmte nog galant te zijn!” spotte Ferna, „maar als je eigen zuster je eens durft vragen, hm.”

„Geen wonder, als die zus zo’n exemplaar is als jij,” ketste Hans terug, „overigens moesten jouw ridders eens weten, wat dat aanminnig lachende mondje thuis allemaal uitkraait. Ik heb de eer je te groeten!”

Onder het gelach van de anderen maakten Licia en Hans dat ze weg kwamen.

Ze reden even zwijgend voort, dan zei Hans hartelijk: „Ik weet dat ik je zo-even ergerde, maar tussen die hele bende kun je immers geen ernstig woord spreken. Licia, wat scheelt er eigenlijk aan?”

„Och, het is eigenlijk zo vaag en toch ben ik bang.” Ze staarde voor zich uit op de zonbeschenen weg.

„Maar waarvoor dan toch?” vorste hij, „als je het niet zeggen kunt, dan wil ik niet aandringen, maar bedenk maar, dat niets zo erg is als het op het eerste gezicht lijkt.”

Licia glimlachte even. „Ik hoop dat het zo gemakkelijk is als jij zegt. Ik dank je in ieder geval voor je woorden.”

Ze praatten verder over verschillende onderwerpen op hun gewone luchtige toon. Ze stonden stil voor het imposante herenhuis dat

op een van de mooiste singels lag en Licia nam afscheid van Hans met de belofte, dat ze waarschijnlijk wel op Jos' feest zou komen.

Licia belde ongeduldig, het meisje deed open

„Moeder thuis?” vroeg Licia, ze gooide haar racket op de haltafel neer.

„Mevrouw is in de serre, juffrouw Licia.”

„Dank je. Je hoeft voorlopig nog niets voor me klaar te leggen. Ik weet niet of ik vanavond nog uitga.”

Licia ging naar binnen en liep naar de serre, een heerlijk plekje, vol prachtige planten. Haar moeder keek glimlachend op.

„Dag Li, ben je niet erg vroeg vandaag?”

„Ja, dat is zo,” gaf Li toe, „maar ik kreeg opeens het gevoel: moeder is zo dikwijls alleen en van de club waren ze met zoveel. Ik vond dat ik u dan beter gezelschap kon komen houden. Is vader nog niet thuis?”

Het gezicht van mevrouw Van Marle versomberde opeens. „Ja, Licia, vader is in zijn studeerkamer.”

„Zou ik even naar hem toe kunnen gaan?” weifelde Licia. Mevrouw knikte. „Och ja, waarom niet, lieve kind?”

Opeens viel op Licia weer heel zwaar de gedrukte sfeer die op het huis lag en die pas van de laatste weken dateerde. Langzaam klom ze de brede trappen op en klopte zacht aan de deur.

Meneer Van Marle zat stil aan zijn schrijftafel en keek geërgerd op toen er iemand binnenkwam. Toen hij zijn dochter zag, trachtte hij te lachen. Heel sterk viel het Licia opeens op, hoe slecht en oud hij eruitzag, zo in het felle licht. Ze had het niet eerder gezien, misschien had ze er niet op gelet, het te druk gehad met zichzelf en haar vele pretjes.

„Paps,” zei ze vleierend, ze ging op de leuning van zijn stoel zitten, „toe, waarom komt u niet beneden, voelt u zich niet goed?”

„Ik voel me uitstekend,” zei hij, met een mislukte poging om opgewekt te zijn.

„Zeg paps, over een paar dagen wordt er een feest door Jos gegeven. Het kost natuurlijk weer het een en ander aan kleren en zo. Zou ik niet liever thuisblijven?”

Meneer Van Marle keek boos op, maar zijn gezicht verzachtte toen

hij het halfbezorgde, half besluiteloze gezichtje zag.

„Welnee, kindje, ga gerust en maak je nergens bezorgd over,” zei hij hartelijk, „alles komt wel weer in orde.”

„Dus dan is er toch iets verkeerd?” viel ze haastig in en haar ogen werden groot van schrik.

Toen moest hij wel bekennen: „Ja, er is iets, moeilijkheden. Iedereen heeft tegenwoordig moeilijkheden, waarom wij dan niet? Ik hoop het weer in orde te kunnen brengen, Licia.”

Licia voelde zich zo hulpeloos, ze begreep er zo weinig van, ze had zo weinig begrip van praktische en ernstige zaken.

Heel langzaam liep ze weer terug naar beneden, haar hand gleed bijna liefkozend langs het gladde glanzende hout van de gebeeldhouwde trapleuning, haar voeten verzonken onhoorbaar in de kostbare loper. Zo kwam ze beneden, in de stille hal. Ze keek opmerkzaam rond.

Zo lief en zo vertrouwd was haar dit hoekje, met de statige oude Friese klok, die zo plechtig de minuten aftelde en de fraaie donkere meubelen, het witte manner van de vloer onderbroken door een paar kleine Perzische tapijtjes in warme harmoniërende kleuren. Door het gekleurde glas in lood van de deur vielen de zonnestralen in tal van kleuren in de stille hal. Vreemd, dacht ze, maar vandaag kwam haar zelfs dit lieve vertrouwde stukje thuis, waar ze troost gezocht had, anders voor dan gewoonlijk. Met tobben kon ze vader niet helpen, maar de gedachten waren zo hardnekkig, die lieten zich niet verdrijven. Als vaders zaken eens niet meer goed gingen, dat gebeurde toch zoveel tegenwoordig, misschien moesten ze dan wel weg uit dit oude lieve huis. Nee, dat zou ze gewoon niet kunnen dragen, dat zou te vreselijk zijn.

Wat zou ze trouwens moeten beginnen? Ze had zo'n gemakkelijk leventje, er was nooit de geringste moeilijkheid geweest. Ze kreeg alles wat ze wenste, ze ging veel uit, reisde veel. Ze was pas twee jaar van school en de mogelijkheid dat zij, Licia van Marle, ooit in betrekking zou moeten, had ze belachelijk gevonden. Ze had er eenvoudig nooit aan gedacht. Eens had haar vader vaag de mogelijkheid geopperd, maar Licia had luchtig afgewimpeld: „Lieve paps, de noodzakelijkheid van geld verdienen bestaat voor mij nou eenmaal

niet en dat zal wel niet gauw gebeuren ook. Ik zou het vast niet uithouden op zo'n stoffig kantoor of iets dergelijks. Ik weet zeker dat ik in een betrekking een daverend fiasco zou worden en een studiehoofd heb ik evenmin."

„Je denkt er te gemakkelijk over," had meneer gezegd en mevrouw had ontevreden het hoofd geschud bij die zorgeloze tirade van haar enige dochter. Natuurlijk was het ook hun schuld, met dergelijke plannen hadden ze eerder moeten komen en niet, nu Licia twee jaar van haar vrijheid had genoten en daaraan gewend was. Nu leden alle pogingen schipbreuk. Licia had met een half oor geluisterd en ernstig toestemmend geknikt. Mevrouw dacht al dat ze het meisje er eindelijk half en half van overtuigd had, dat het niet te versmaden was om het een of andere nuttige vak te kennen. Toen had Licia haar moeder met haar liefste lachje aangekeken en pal op die ernstige woorden had ze volkomen zonder boze bedoeling gezegd: „Zeg mams, ik heb zo'n snoes van een jurk zien staan in de stad. Juist iets, wat ik hard nodig heb."

Ze was heus verwonderd geweest toen haar moeder in een misprijzend zwijgen de kamer had verlaten. Licia was haar nagelopen.

„Zeg mam, ben je nou boos?" had ze gevraagd, „Zo heb ik het niet gemeend, maar het was zo droog. Alleen bij het spreken over een baan springen de tranen van verveling me in de ogen."

„En meisjes die moeten werken voor hun brood?" vroeg mevrouw nog.

Licia geeuwde. „Arme schapen!" had ze medelijdend gezegd, „nu ja, die zijn eraan gewend."

„Erg bevriend met de logica ben je niet, meisje. Ik hoop voor jou, dat je het je hele leven goed zult hebben, maar ik vind het treurig dat je er zulke scheve ideeën op na houdt. Het is trouwens ook onze eigen schuld."

Meer had ze niet gezegd. Ze had ingezien dat het van Licia geen onwil was. De schuld lag niet bij haar, maar bij haar ouders, die haar zo'n absoluut zorgeloos leventje hadden bezorgd, zonder haar ooit iets te weigeren. Bedorven had het Licia niet bepaald, ze beschouwde het alleen allemaal als iets doodgewoons, vanzelfsprekends, het hoorde zo! Heel veel goeds in Licia zou misschien nooit aan de

oppervlakte komen.

Zo'n vreemd persoontje was die Licia soms. Heel kleine dingen die erg tegenliepen kon ze zo zwaar opnemen en zaken van belangrijker aard, daar liep ze luchtig overheen. Licia was nog zo'n vreemd stukje tegenstrijdigheid, je kon er niet goed uit wijs worden. Ze nam de dingen altijd juist heel anders op dan je verwacht had.

Erg diep had ze nooit nagedacht, maar nu ze wist dat er werkelijk iets verkeerd liep, bleef ze erover tobben. Ze voelde het eigenlijk meer, dan het haar verteld was. Alles in huis ging zoals anders en toch voelde ze een zekere gedrukte stemming.

Licia stond zo lang te staren in de hal, ze wist zelf niet hoe lang tot ze opschrok van de rinkelende telefoon. Het was Jos, een van Licia's clubje, met dezelfde vraag als de beide anderen haar hadden gesteld.

„Volgende week kan het feest geen plaats hebben, ik moet onverwacht uit de stad, maar nou is het op morgenavond gesteld. Je komt toch, Li? Het zal dol worden!” riep de vrolijke heldere stem. Licia kon zich Jos' donkere vlugge persoontje duidelijk voor de geest halen aan het andere einde van de draad, spelend met alles wat in bereik van haar dunne nerveuze vingers kwam.

„Lieve kind, hoe dikwijls moet ik nog zeggen, dat ik komen zal,” Licia's stem vormde wel de grootste tegenstelling met die van Jos.

„Als je niet kwam, zou Hans ontroostbaar zijn,” verzekerde Jos.

„Dat weet ik,” spotte Licia, „ontroostbaar voor eeuwig en ons eeuwig staat gelijk met twee minuten. Drama in talloze bedrijven.”

„Nou word je hatelijk,” ontdekte Jos.

„O, maar ik b n hatelijk.” gaf Licia lusteloos toe, „nou, bye, bye!”

Ze slenterde naar binnen, om troost bij haar moeder te zoeken. Nee, die stemming was niet uit te houden, dan maar liever opeens weten waaraan je toe was. Ze keek door de zonnige serre naar de tuin, die vrij groot was voor een stadstuin. Groot en heel mooi, vol bloemen en een kleine vijver, die als verblijfplaats voor enkele visjes diende. Er leidde een miniatuurweg van ongelijke rode steenblokjes naartoe en er bloeiden bloemen rond. Het maakte een schilderachtige indruk en Licia was er dol op.

„Waren Ferna en Hans op de club?” vroeg mevrouw Van Marle.

„Ferna wel, Hans kwam te laat, ik geloof dat hij alleen kwam om

mij thuis te brengen.”

Mevrouw keek even vragend op, Licia lachte: „Lieve mams, ik ben niet zo dom als ze misschien denken, ik merk een massa op, ook dat Hans zo attent voor me is. De anderen zouden er trots op zijn, maar mij doet het eigenlijk een beetje pijn. Ziet u, Hans neemt alles zo serieus op en hij praat maar aldoor over zijn plannen wanneer hij over drie maanden afgestudeerd is. Hij komt dan in de zaak bij zijn vader en is van plan hard te werken. Dat vind ik allemaal heel mooi, maar hij wil dat ik er meer belang in stel, dan ik nu eenmaal doe.” Ze aarzelde even, dan zei ze resoluut: „Ik ben net achttien en ik wil me op geen enkele wijze binden. Hans is zo... zo klaterend druk en zo voortdurend ad rem. U weet dat ik graag meedoe, maar toch schijnt mijn karakter meer behoefte aan iets kalmers te hebben. Ik weet niet hoe het komt, maar die klaterende conversatie waar je geen speld tussen kunt krijgen, dat voortdurende lachen en gesticuleren, het kan me zo moe maken en zo zenuwachtig. Ik kan er gewoonweg niet tegen op... ik voel me suf worden, alsof ik geen woord meer zeggen kan.”

„Hans spreidt zeker te veel van het goede tentoon,” zei mevrouw glimlachend.

Licia's ogen gleden door de kamer met de mooie glimmende parketvloer en de zware oude meubelen.

Wat een heerlijke kamer is dit, dacht ze en toen kwam ze tot de ontdekking dat ze heel diep zuchtte.

Wat doe ik raar, dacht ze knorrig, alsof ik morgen afscheid van m'n thuis moet nemen. Ik lijk wel mal. Ze jubelde plotseling de nieuwste song en trommelde er een slordige begeleiding bij op de vleugel. Met een vals akkoord hield ze opeens op. „Mam, hoe lang wonen we in dit huis?”

„Twintig jaar,” zei mevrouw zacht, „jij bent er geboren, Licia.”

Mevrouw stond naar de tuin te staren. Licia moest niet zien dat er plotseling tranen in haar ogen stonden. Ze had de laatste weken ook het gevoel alsof ze op een vulkaan leefde.

„Wilde je vanavond nog uitgaan?” vroeg meneer, toen ze aan tafel zaten.

Licia aarzelde even. Ze had eigenlijk nog naar Jos gewild, er kwa-

men er altijd wel meer bij Jos binnenzeilen en je had er altijd pret.

„Wilde je nog weg?” herhaalde meneer zijn vraag.

Door een onverklaarbare impuls gedreven schudde Licia ontken-
nend haar hoofd.

„Laten we voor de verandering eens een avond gezellig samen
thuisblijven.”

Meneer knikte. Het leek, alsof hij er plotseling nog slechter uitzag
en opeens liet hij zijn mes en vork vallen. Mevrouw en Licia vlogen
allebei verschrikt overeind, maar het was alweer voorbij.

„Het is in orde, schrik maar niet. Ik denk dat ik te hard gewerkt
heb de laatste tijd,” zei hij rustig, „kom, kijken jullie niet zo angstig.
We blijven vanavond gezellig bij elkaar, hoor.”

Later op de avond speelde Licia voor hen allemaal dingen die haar
ouders graag hoorden. Meneer zat rustig te luisteren en mevrouw
zat te handwerken. Even, terwijl ze opkeek, ontmoette ze de blik van
haar man, ze glimlachte. Hij knikte haar toe, met een vaag weemoed-
ig glimlachje, dan dwaalden zijn ogen weer naar het blonde hoofd
van zijn dochter. Hij legde zijn hand op die van zijn vrouw. Toen
Licia omkeek, zag ze hen zo zitten luisteren. Ze lachte stralend.

„O, wat zitten jullie daar leuk! Zie je, nou kan ik me voorstellen,
hoe jullie tweeëntwintig jaar geleden een jong verloofd paar waren.”

„Tweeëntwintig jaar...” herhaalde mevrouw peinzend, „zie je, Li,
dat lijkt jou een eeuwigheid en toch, ze zijn als een droom voorbij-
gevlogen. Ik heb niet het gevoel dat het zo lang geleden is.”

„Spijt het je, dat het voorbij is?” vroeg meneer zacht. Ze keek hem
aan met verschrikte ogen.

„Wat bedoel je met voorbij?”

„Ik bedoelde natuurlijk die tijd van vroeger,” stelde hij gerust,
„foei, wat zijn jullie schrikachtig.”

„Nee, dat spijt me niet, herinneringen zijn mooi,” zei mevrouw
zacht, „maar ik geloof dat we Li treurig maken.”

Maar Licia schudde het hoofd.

„Nee,” zei ze beslist, „ik vind het interessant. Ik hoor graag van
vroeger, ik stel me jullie samen vroeger, graag voor. Ouderwets van
me. Jos zou gieren, als ze het wist.”

„Jos is een domme baby,” lachte mevrouw en onwillekeurig ver-

diepten ze zich weer in herinneringen. Licia luisterde stil toe en terwijl het donkerder werd, gleed als een film dat vroeger aan haar ogen voorbij. Er was iets in Licia, ze kon het geen naam geven, dat haar weemoedig maakte om deze stille avond, die zo helemaal niet in hun gewone leven paste.

Vreemd, bijna onwerkelijk kwam het haar voor. Ze keek naar de donkere tuin en de kleine lichtflitsjes in de rimpeling van de vijver, de geur van de rozen in de tuin waaide naar binnen. Toen mevrouws stem zweeg, bleef er een stilte hangen en dan kwam Licia's donker, bijna wat schor geluid en het klonk als het slot van een mooi oud verhaal: „In ieder geval kun je nooit echt ongelukkig meer worden, als je zo'n mooi leven samen hebt gehad, dan heb je toch altijd herinneringen die goud waard zijn.”

Het bleef nog even stil, dan stond Licia op, knipte het elektrische licht aan.

„Herinneringen ophalen maakt iemand weemoedig en dat hoor je in onze nuchtere moderne tijd toch niet te zijn, wel!” vroeg ze glimlachend. „In ieder geval ben ik blij dat ik thuis ben gebleven. Het was een echt prettige avond.”

Ze ging naar boven en liet haar ouders alleen achter met hun herinneringen.

2

Licia viel nonchalant in een stoel neer en plukte met driftige vingers aan de tere zilverkant van een nieuw toiletje, dat half uit de doos op de grond hing.

Mevrouw Van Marle kwam binnen, ze fronste ontstemd de wenkbrauwen.

„Licia toch! Wat is er gebeurd?” vroeg ze bestraffend. Licia schopte verachtelijk tegen het hoopje zilverkant.

„Dat vod kan ik zo vanavond op Jos' fuif niet aan! Het zit afschuwelijk. Bah, daar had ik me nu zo op gespist!”

Het arme japonnetje was er zeker minder goed afgekomen als mevrouw het niet had opgenomen.